

Hammarlunds SP-600:

En verklig veteran

■ Denna månad skall vi se lite närmare på en verklig trojännare bland radiomottagare, Hammarlund SP-600. Denna modell följde som en utveckling av Hammarlunds tidigare SP-200 och SP-400. Den första 600-modellen kom omkring 1955, men apparaterna tillverkades med olika modifikationer och smärre förbättringar ända till omkring 1970, då firman gick i konkurs.

Apparaterna har använts av amerikanska försvarsmakten och har där haft följande beteckningar: R-320A/FRC, R-274A/FRR, R-274C/FRR, R-483/FRR samt R-483A/FRR. Som skiljer de olika modellerna är att 320- och 483-modellerna saknat möjlighet till kristallstyrning av sex utvalda frekvenser samt att 320-modellen dessutom haft från fabriken inbyggd variabel mf-förstärkning.

4-serien har alltså socklar för sex kristaller, med möjlighet till kristallstyrning inom området 750 kHz till 29 700 kHz. Civilt heter denna modell SP-600 JX och den torde vara den vanligast förekommande. Den civila mottagarserien har försetts med löpande nummer, JX-1, JX-7, JX-9, JX-11, JX-17, JX-21, JX-24 samt slutligen JX-26. Under en tid, strax före slutet, tillverkade Hammarlund i USA även JX-24 och JX-26 med inbyggd produkt-detektor, och med anledning av denna modifikation döptes mottagarna till JX-24A samt JX-26A.

Mellan den första JX-1 och den sista JX-26 skiljer en del, till exempel, aggregat, förbättrad avc, smärre modifikationer i mf-steg och vidare har man på 24 och 26 monterat en skala med större och mer lättavlästa frekvensgraderingar.

Superkänslig mottagarfamilj

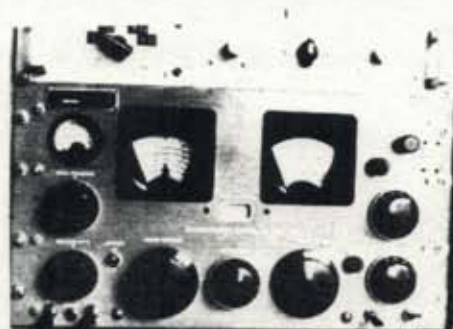
Elektriskt sett är apparaten uppbyggd som en enkelsuper på de tre lägsta banden, 0,54 till 7,4 MHz. På de övriga tre banden till 54 MHz (!) arbetar den som dubbelsuper. Två hf-steg och tre mf-steg är samtliga bestyckade med röret 5749/6BA6W. De två blandarna är bestyckade med månggallerröret 5750/6BE6W och i oscillatorerna sitter 6100/6C4W. Slutsteget lämnar 2 W ut från ett 6V6GT. Totalt finns 20 rör i apparaten (22 i JX-4).

Spegelfrekvensundertryckningen är inte sämre än 72 dB på något band, normalt ligger den

○ Om en under årtionden använd och uppskattad klassiker bland radiomottagarna, Hammarlunds SP-600 och de ur den utvecklade serierna, skriver här RT:s dx-specialist Stig Adolfsson.

○ Den här USA-byggda, oerhört känsliga konstruktionen är tillgången knapp på idag – surpluslagren är tömda och priserna har stigit på den 1955 debuterande SP-600.

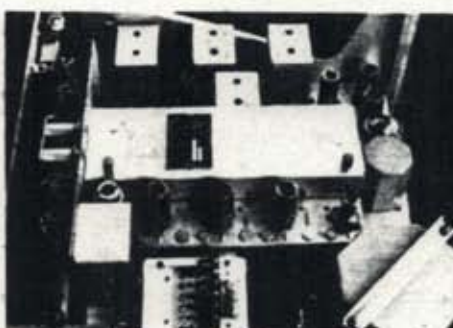
Frontpanel av Hammarlund SP-600 3X-26. Upp till i racken sitter en dämpsats samt en antennavstämningseenhet.

Mottagaren sedd ovanifrån snett bakom den. Nättransformatorn längst till vänster.

Mottagaren sedd ovanifrån. I förgrunden nedtill, ses socklar för sex kristaller. Där bakom antenngång samt två hf-, blandar- och oscillatorrör.

på omkring 90 dB. Mottagaren är oerhört känslig! På 3,0 kHz bandbredd, med 30% modulation och vid 10 dB s/n är känsligheten bättre än 1 mikrovolt am. Brusfaktorn ligger vid ca 5dB!! Dynamiken är uppmätt till ca 85 dB, vilket inte är så tokigt med tanke på den höga känsligheten.

Selektiviteten kunde kanske vara lite bättre liksom kristallfasningen, vilken är av onödigt enkel modell. Dock kan den händige utan större problem installera ett mekaniskt filter, vilket höjer prestanda avsevärt.

Eftersökt veteran – börjar ta slut nu

För att underlätta skalavläsningen är mottagaren försedd med en separat loggskala som är graderad 0-100. Huvudskalan är på mellanväg graderad på var 10:e kHz, 3,5 MHz var 50:e kHz, 14 MHz var 100:e kHz samt på sista bandet, 30-54 MHz, var 200:e kHz. Apparaten väger 31,5 kg och är byggd att passa i 19-tums stativ. Effektförbrukningen är 130 watt.

För bara några år sedan var denna mottagare ganska vanlig på surplusmarknaden i USA. Idag börjar det bli ont om dem och därmed har priserna ökat. Ny kostade mottagaren i USA nära 2 000 dollar, och ett begagnat exemplar av någorlunda sen modell kostar idag omkring 400-500 dollars. Genom sin robusta konstruktion har Hammarlund SP-600 blivit något av en klassiker. Vårda den ömt om ni har en...

Här kan också tilläggas att en specialversion för långvägsbruk har tillverkats. Den hette SP-600 VLF och täckte området 10 kHz-540 kHz i sex band. I övrigt hade den ungefär samma prestanda.

Som slutomdöme kan sägas att Hammarlund SP-600 var och är en robust allround-mottagare, snabb och lättarbetad och med mycket gott ljud. Den är inte direkt lämpad för amatörtrafik i trånga, grötiga cw-band, men för rundradio och kommersiell trafik är den utmärkt. Med några droppar olja på kuggjul och kullager då och då samt med rörbyten emellanåt har man en vän för livet.

– Undrar just hur många av de mottagare i 3 000-5 000 kronorsklassen vilka tillverkas idag som kommer att stå emot tidens tand så länge?